

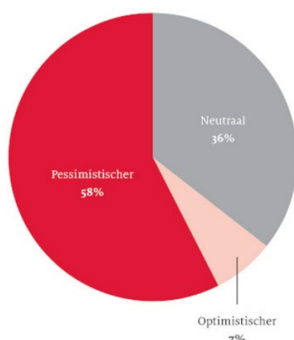
CORONA-ENQUÊTE: LOCKDOWN EN SCHULDENBERG TASTEN VERTROUWEN AAN

30-01-2021 – tekst: Karin Bojorge

De lockdown is funest voor het ondernemersvertrouwen, zo blijkt uit de nieuwste enquête van VNO-NCW en MKB-Nederland onder branchedirecteuren. Want al weten de meeste bedrijven het hoofd nog boven water te houden, het is maar de vraag of ze straks nog kunnen investeren in hun toekomst.

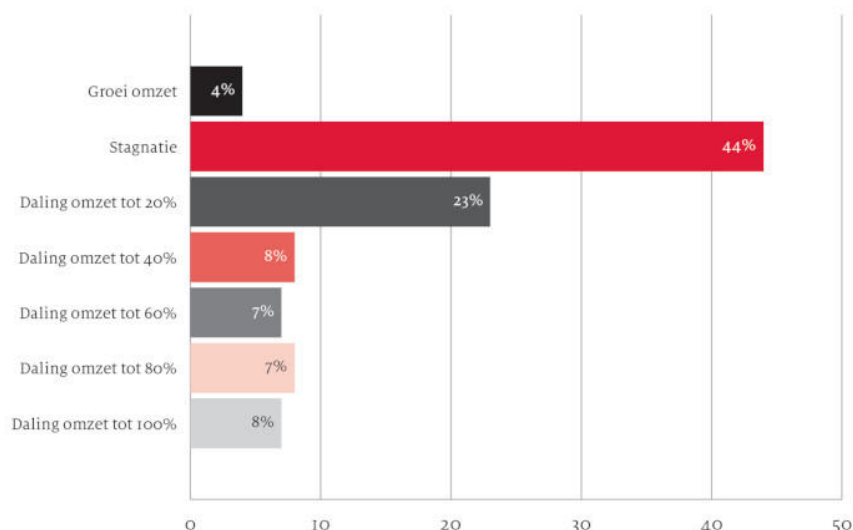
Het begin van een nieuw jaar, de start van de vaccinatiecampaagne: je zou voorzichtig optimisme verwachten onder ondernemers. Voor de 92 branchedirecteuren die meededen aan de enquête is het licht aan het eind van de tunnel echter nog ver weg. Bijna 60 procent zegt de afgelopen drie maanden pessimistischer te zijn geworden over de staat van de economie, slechts 7 procent optimistischer. Tot die laatste groep behoren bijvoorbeeld de uitzendsector (ABU), de Koninklijke MetaalUnie en de Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus.

**BENT U DE AFGELOPEN 3
MAANDEN OPTIMISTISCHER
OF PESSIMISTISCHER
GEWORDEN OVER DE STAAT
VAN DE ECONOMIE?**

Het is ook niet zo verwonderlijk dat de meerderheid het somberder is gaan inzien, aangezien de omzetten nog steeds flink te lijden hebben onder de coronacrisis. Zo'n 36 procent van de branches rapporteert een sterke afname en nog eens 34 procent een beperkte afname van de omzetten. Daar staat tegenover dat in totaal 9 procent een beperkte tot sterke toename in de omzetten heeft mogen begroeten. Branches die melden zwaar getroffen te zijn, zijn onder meer de veiligheidsbranche, de detailhandel en de recreatiesector. 'Veel leden zijn juist in de decembermaand getroffen met een lockdown. Deze laatste weken zijn voor veel ondernemers dé weken waarin zij een groot deel van de omzet moeten maken. Die zijn volledig weggevallen', verklaart INretail.

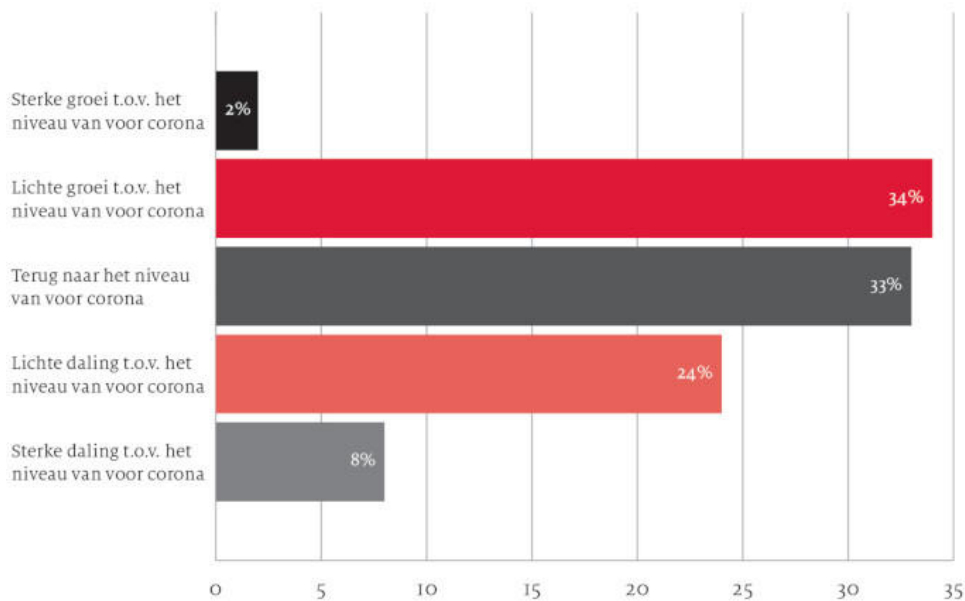
WAT IS UW VERWACHTING VAN DE OMZETTEN IN UW BRANCHE VOOR DE KOMENDE DRIE MAANDEN?

Hoop gevestigd op vaccinatie

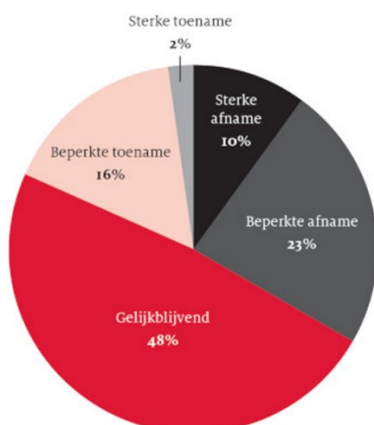
Voor de komende drie maanden verwachten veel branches vooral stagnatie (44 procent) of een verdere daling van de omzetten. Op een groei van de omzet durft slechts 4 procent te rekenen. De hoop is dan ook gevestigd op het moment dat het grootste deel van de bevolking gevaccineerd is. Een derde verwacht dan terug te kunnen naar het niveau van voor corona en nog eens een derde hoopt zelfs op een lichte groei ten opzichte van het niveau van begin vorig jaar. Opvallend is dat een derde ook dán nog een lichte tot sterke daling voorziet in vergelijking met pre-corona. Dat geldt vooral voor de cultuursector, waaronder de podiumkunsten, musea, bioscopen en filmtheaters, maar bijvoorbeeld ook voor de cateraars.

WAT IS UW VERWACHTING VAN DE OMZETTEN IN UW BRANCHE ZODRA DE BEVOLKING GEVACCINEERD IS?

Als het gaat om de werkgelegenheid verwacht bijna de helft deze de komende drie maanden op peil te houden. Een kwart voorziet een beperkte afname en nog eens 10 procent zelfs een sterke afname. Ook hier moet vaccinatie uitkomst bieden: een derde hoopt – zodra de bevolking ingeënt is – terug te keren naar het niveau van vóór corona en nog een derde zelfs licht te groeien. Maar ook hier voorziet een derde van de branchedirecteuren een blijvende daling.

WAT VERWACHT U VOOR DE WERKGELEGENHEID IN UW BRANCHE DE KOMENDE DRIE MAANDEN?

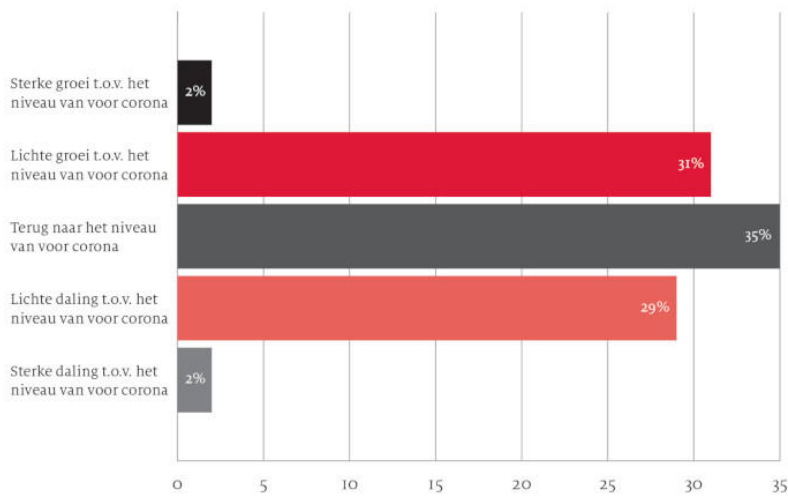

Een verklaring hiervoor is te vinden in de impact van de coronacrisis op het investeringsvermogen van bedrijven. Een derde meldt dat de impact op de voorgenomen investeringen in de branche groot is. Koninklijke Horeca Nederland: 'Er

is ingeteerd op reserves en privévermogen. Er is geen geld om te investeren. Als er wel geld is worden er op dit moment geen investeringsbeslissingen genomen.'

Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties VSCD: 'Met name de investeringen door producenten van theatervoorstellingen zijn in gevaar, met als risico dat er na vaccinatie (nog) geen aanbod op de planken kan staan.'

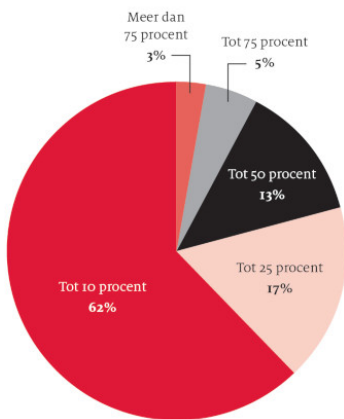
WAT VERWACHT U VOOR DE WERKGELEGENHEID IN UW BRANCHE ZODRA DE BEVOLKING GEVACCINEERD IS?

Ingeteerd op eigen vermogen

Er is over de hele linie flink ingeteerd op het eigen vermogen van bedrijven, blijkt uit het onderzoek. Een kwart van de branchedirecteuren meldt dat het eigen vermogen sterk is afgenomen en nog eens 45 procent dat dit licht is afgenomen. Toch melden veel branches nog niet dat bedrijven massaal op omvallen staan. Driekwart van de branches meldt dat dit voor minder dan 10 procent van de bedrijven in hun branche het geval is. Overigens is het zorgelijk genoeg dat een op de vijf branchedirecteuren verwacht dat tot een kwart van de bedrijven in hun branche op het punt staan om te vallen (waaronder bijvoorbeeld de groothandel in horecabenodigdheden en de huisdierenspecialisten) en 5 procent zelfs tot de helft (waaronder de yoga-scholen en de kappers).

HOEVEEL VAN DE (MAANDELIJKE) UITGAVEN VAN BEDRIJVEN IN UW BRANCHE WORDEN DOOR DE STEUNMAATREGELEN GEDEKT?

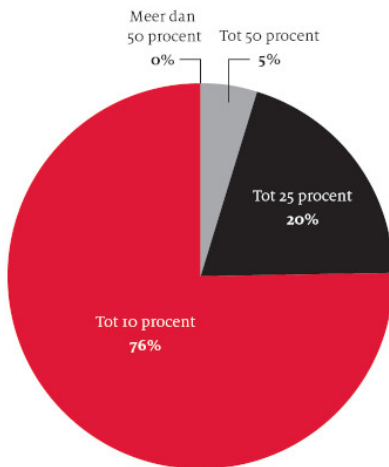

De meest genoemde belemmering voor herstel is het gebrek aan ruimte voor investeringen, ook voor investeringen die nodig zijn om weer te kunnen opstarten na de lockdown. Ook de schuldenberg die veel bedrijven hebben opgebouwd lijkt een probleem te worden. Koninklijk Horeca Nederland: 'Veel lasten en kosten zijn opgeschort of vooruitgeschoven (belastingen, huur, schulden aan leveranciers, banken). Met andere woorden: de schuldenberg is enorm gegroeid. Vroeger of later, als er weer wat kan in de economie, zullen schuldeisers om hun geld vragen. Terwijl bedrijven dan net aan het opkrabbelen zijn.'

Angst voor mutaties en nieuwe lockdowns

Ook de situatie in de rest van de wereld is van belang, bijvoorbeeld voor de reisbranche. Nieuwe mutaties van het coronavirus en nieuwe lockdowns zouden sowieso funest zijn, verwacht een aantal branches. Ook maakt een aantal directeuren zich zorgen over de beschikbaarheid van geschikt personeel. 'Goed geschoold personeel dat eieren voor zijn geld heeft gekozen en zijn kansen op de arbeidsmarkt heeft gepakt en niet meer terugkomt.'

HOEVEEL BEDRIJVEN IN UW BRANCHE STAAN OP DIT MOMENT OP OMVALLEN?

Ondertussen hoopt iedereen het beste van de coronamaatregelen. De grootste bottlenecks in de corona-aanpak zijn volgens de branchedirecteuren dat mensen zich niet aan de gedragsregels houden (23 procent) en dat het vaccinatiebeleid te langzaam gaat (22 procent). 'We zouden moeten focussen op hoe we als eerste van Europa iedereen gevaccineerd hebben. Er is meer urgentie en uitvoeringskracht nodig. Dit zal een welhaast militaire operatie moeten zijn. Het gaat hier om vele levens en de economie die we hiermee redden', aldus een branchedirecteur.

Ook het testbeleid loopt enorm achter op andere landen, meldt een ander: 'Ik kom net uit Denemarken en iedereen kan daar gratis een sneltest halen, waardoor infecties er enorm snel uitgehaald worden voordat ze verder verspreiden.' Zorgen om het personeel zijn er ook: 'Door de coronamaatregelen is er veel minder persoonlijk contact, dit verslechtert de communicatie en vermindert het sociaal welzijn van werknemers.' En: 'Het is lastig om medewerkers scherp te houden op coronamaatregelen. Thuiswerken wordt vervelend, kantoorpersoneel wil weer naar kantoor. Het vaccineren duurt te lang.'

Op de hoogte blijven van onze beste artikelen? [Schrijf je dan gratis in voor onze nieuwsbrief.](#)

Welke steunmaatregelen hebben echt geholpen?

Maatregelen die ondernemers geholpen hebben zijn uitstel van belastingen (19 procent veel geholpen, 38 procent een beetje) en de NOW-regeling (24 procent veel, 31 procent een beetje). Voor de TVL-maatregel voor mkb-bedrijven is dit 9 procent veel geholpen en 34 procent een beetje. Voor de TVL zijn vooral de hoge omzetgrens (30 procent) en het vergoedingspercentage (70 procent) een obstakel, aldus de branchedirecteuren. Meer dan 60 procent van hen schat dan ook in dat slechts tot 10 procent van de maandelijkse kosten van bedrijven in hun branche gedekt worden door de steunmaatregelen. Inmiddels heeft het kabinet aangekondigd dat de regeling tegemoetkoming vaste lasten (TVL) op de schop gaat: het vergoedingspercentage gaat naar 85 procent. Het minimumbedrag verdubbelt naar 1.500 euro en ook mkb-bedrijven met meer dan 250 werknemers komen voor de TVL in aanmerking. Verder gaat het maximumbedrag van de TVL flink omhoog (90.000 euro voor drie maanden naar 330.000 euro) en wordt de voorraadvergoeding voor winkeliers substantieel verhoogd.